



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД**

Рев 3794/2021  
25.08.2021. године  
Београд

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Даница Радивојевић, адвокат из ..., против туженог мал. ББ из ..., чији је законски заступник мајка ВВ из ..., а пуномоћници Ивана Перовић Семеновић и Гордана Петровић Ђурђевић, адвокати из ..., ради смањења висине издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 511/20 од 25.01.2021. године, у седници већа одржаној 25.08.2021. године године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА** ревизија тужиоца, па се **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 511/20 од 25.01.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П2 1440/19 од 04.09.2020. године у делу којим је одбијен тужбени захтев за утврђење да је престала обавеза тужиоца АА да сваке календарске године до пунолетства мал. ББ у јануару месецу уплаћује износ од 5.000 еура и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење, а у преосталом се ревизија **ОДБИЈА** као неоснована.

**Образложење**

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1440/19 од 04.09.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да је почев од 10.08.2016. године, као дана подношења тужбе, престала обавеза тужиоца АА да до пунолетства мал. ББ сразмерно сноси трошкове путовања мал. детета током школског распуста без обзира са којим родитељем дете путује, а ставом другим изреке обавезан је тужилац да сноси трошкове путовања за мал. туженог ББ када путује са тужиоцем или у договору са њим, почев од 10.08.2016. године до ББ пунолетства, те на начин наведен у овим ставовима измењена је пресуда Другог општинског суда у Београду П 22/09 од 17.03.2009. године у делу који се односи на трошкове путовања мал. ББ. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе да на име доприноса за дечије издржавање мал. туженог ББ плаћа месечно износ од 300 еура у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, почев од 15.05.2017. године, на руке или рачун законске заступнице детета, сваког 1-ог до 10-ог у месецу за текући месец, док та законска обавеза буде трајала или не буде измењена, те на тај начин измени пресуда Другог општинског суда у Београду П 22/09 од 17.03.2009. године у делу који се односи на издржавање мал. ББ. Ставом

четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у ком је тражено да се утврди да је почев од 10.08.2016. године као дана подношења тужбе, престала обавеза тужиоца АА да сваке календарске године до пунолетства мал. ББ у јануару месецу уплаћује износ од 5.000 еура, уз ограничење и обавезу да се средствима са тог рачуна до пунолетства детета може располагати истовремено уз обострани потпис АА и ВВ или њиховог пуномоћника, чиме би се изменила пресуда Другог општинског суда у Београду П 22/09 од 17.03.2009. године у ставу трећем изреке у делу који се односи на мал. ББ. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 511/20 од 25.01.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је наведена првостепена пресуда у ставу трећем и четвртном изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија није основана у побијању пресуде у делу којим је одбијен захтев за смањење месечне обавезе дечијег издржавања. Међутим, ревизија је основана у односу на правноснажно одбијени део тужбеног захтева за тражено утврђење да од 30.08.2016. године престаје обавезе плаћања по 5000 еура у свакој календарској години до пунолетства мал. ББ.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у поступку пред другостепеним судом који је оценио битне жалбене наводе за одлуку о траженом смањењу висине месечног издржавања и о томе правилно одлучио, прихватајући чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права. Одлучујући о наведеном, другостепени суд је поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и став 2. ЗПП.

Према чињеницама које су утврђене, правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 7706/07 од 04.03.2008. године при споразумном разводу брака између АА и ВВ рођене ..., њихова заједничка малолетна деца ГГ рођен ...2001.године и ББ рођен ...2004. године поверени су на даљу негу, чување и васпитавање мајци, а отац је обавезан да за издржавање ГГ и ББ плаћа месечно износ од по 1500 еура у динарској противредности. Након тога, правноснажном пресудом истог суда П 22/09 од 17.03.2009. године обавезан је АА да на име извршења дотадашњих обавеза издржавања мал. ГГ и мал. ББ једнократно исплати износ од 15.000 еура, уплатама по 7.500 еура на рачун - књижицу једног и другог детета, с тим да је одређено да се средствима са тих рачуна до пунолетства деце може располагати искључиво уз обострани потпис и оца и мајке деце, те обавезан да сваке календарске године до пунолетства деце на рачун – књижицу уплаћује износ од по 5.000 еура, уз исто ограничење о располагању уз обострани потпис родитеља и обавезан да на име доприноса за издржавање деце мал. ГГ и

мал. ББ плаћа месечни износ од по 500 еура у динарској противредности по средњем курсу НБС и да плаћа сваки потребан износ за школовање деце и сразмерно сноси трошкове путовања за децу током школских распуста, без обзира са којим родитељем деца путују.

У овом поступку, покренутом тужбом АА, измењена је његова обавеза према старијем сину ГГ, тако да је правноснажном делимичном пресудом на основу признања од 23.12.2019. године обавезан тужилац да за издржавање туженог ГГ од 15.05.2017. године плаћа месечни износ од 700 еура у противредности у доларима и да сноси трошкове путовања за ГГ током школских распуста када путује са тужиоцем или сам у договору са њим, те утврђено да је од утужења 10.08.2016. године престала обавеза тужиоца да сваке календарске године до пунолетства сина ГГ уплаћује на његов рачун 5.000 еура, као и обавеза у погледу ГГ трошкова путовања без обзира са којим родитељем путује. У време доношења те пресуде ГГ је већ био пунолетан. ГГ се школује у иностранству, борави у интернату, повремено долази у ... и борави у дому код мајке. У трошковима његовог живота и школовања у иностранству отац новчано учествује плаћањем споразумно утврђеног износа. Мајка у томе новчано не учествује.

Обавеза тужиоца да доприноси издржавању мал. ББ који живи са мајком у ..., утврђена је у месечном износу од 500 еура у динарској противредности, правноснажном пресудом од 17.03.2009. године. У време доношења те пресуде мал. ББ је имао навршених пет година, обим његових потреба на месечном нивоу као детета предшколског узраста био је мањи у односу на обим потреба у време поднете тужбе у овом поступку када је ББ имао 12 година и похађао основну школу, као и обима потреба у даљем. Утврђено је да мал. ББ похађа други разред ... гимназије у ..., за коју школарина износи 31.000,00 динара месечно, те да је и у ранијем школовању претежно похађао приватне школе. Висина трошкова његовог издржавања утврђена је по структури и износима, као и у укупном износу, тако да је за подмирење потреба мал. ББ на месечном нивоу потребно укупно 90.000,00 динара.

Мал. ББ живи са мајком ВВ рођ. 1979. године. Она је раније била запослена и до 2014. године остваривала приход од 1.000 еура месечно, у даљем је радила на пројектима, од маја 2016. године је пријављена код Службе за запошљавање, актуелно остварује скромне приходе од повремениог ангажовања на ТВ пројектима. Поседује стан од 100 м<sup>2</sup> са припадајућом гаражом у ... улици у ... у власништву, у ком стану живи и сноси режијске трошкове од око 40.000,00 динара месечно, као и аутомобил којим се користи уз месечну потрошњу горива од око 15.000,00 динара, уз годишње издатке за регистрацију, осигурање и порез на имовину.

Тужилац АА рођ.1959.године са супругом, њеним дететом и њихово двоје заједничке деце, живи такође у ..., у стану површине 100 м<sup>2</sup>. Стан је у власништву предузећа чији је тужилац сувласник. Издатака за становање тужилац нема. Стан користи без накнаде и трошкова, утрошак струје и режијске трошкове плаћа предузеће у којем се тужилац води као запослен. Утврђено је којих је фирми тужилац власник и сувласник и са којим уделом, компанија са ... острва чији је директор и привредних друштава овде, затим какав је биланс успеха предузећа приказан, те да је од консалтинг послова за зелену енергију у ... тужилац

остваривао приход од око 2.000 евра месечно од новембра 2018. године до априла 2020. године, а да је као запослени у привредном друштву овде пријављен са зарадом од 30.000,00 динара месечно. Утврђено је да приходе остварује и супруга тужиоца са којом живи и има двоје заједничке деце, мал. ДД и мал. ЂЂ. Утврђено је и којом имовином непокретности располаже тужилац лично, да он у власништву има кућу у ... површине 160 м<sup>2</sup> која представља споменик културе и стан у ... купљен на кредит за 1.500.000,00 фунти . Део стана у ... тужилац је уступио на коришћење свом пријатељу уз накнаду којом се исплаћује претежни део месечне рате кредита, а део стана задржао да користи по потреби. Од куће у ... економску корист не остварује. Тужилац износом од 300 еура месечно доприноси издржавању ћерке која са својом мајком живи у ... и износом од 400 еура месечно доприноси издржавању ћерке ЕЕ која живи са својом мајком и похађа приватну ... школу у ... . Ове износе тужилац је навео да плаћа, без судских одлука о обавезама према ћеркама. Ова деца су млађа од мал. ..., за чије издржавање је тужилац обавезан да плаћа 500 еура месечно у динарској противредности.

Тужилац је навео да је продао стан у ... површине 52 м<sup>2</sup> да би сину ГГ платио школарину у износу од 60.000 долара и да је у договору са њим прихватио да му за издржавање плаћа месечни износ од 700 еура у противредности у доларима. Трошкови школовања мал. ББ у приватној средњој школи у ... су нижи. Тужилац финансијски подржава школовање сина ГГ у иностранству, а исказује незадовољство избором средње школе коју је уписао и похађа мал. ББ у ... . Чланом 63. Породичног закона прописано је у ставу 1. да дете има право на образовање у складу са својим способностима, жељама и склоностима. Ставом 2. истог члана је прописано да дете које је навршило 15.годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити коју ће средњу школу похађати. У конкретном случају, избором приватне уместо државне школе, мал. ББ је наставио школовање на начин који одговара његовим способностима и интересу, као и могућностима тужиоца чија се и друга деца школују уз плаћање школарина.

На основу утврђеног чињеничног стања, пресудама нижестепених судова одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца као дужника издржавања за смањење обавезе издржавања према мал. ББ са 500 еура на 300 еура месечно у у динарској противредности. По разложно датој оцени нижестепених судова, утврђене околности не оправдавају снижење доприноса за ББ издржавање. Према утврђеном о потребама мал. ББ као детета средњошколског узраста, које поред редовних егзистенцијалних обухватају и издатке везане за његово школовање и уобичајене активности примерене узрасту, уз утврђено о приликама оца као дужника издржавања, његовим обавезама и могућностима, услова нема за смањење износа дечијег издржавања на терет туженог. О овом захтеву тужиоца је одлучено правилном применом материјалног права.

Ревизија није основана у оспоравању правилности примене материјалног права у овом делу побијане пресуде.

Код одлучивања о захтеву за промену висине издржавања, нижестепени судови су се руководили чињеницама о приликама на страни повериоца и дужника издржавања, укључујући дужникове законске обавезе издржавања и друге деце. Тужилац у заједници са супругом издржава двоје најмлађе деце, издваја средства за издржавање пунолетног сина и две ћерке, његова судски

утврђена обавеза за ББ издржавање гласи на вредност 500 еура месечно. У смислу члана 164. Породичног закона, висина издржавања је подложна промени уколико за то оправданих разлога има, због промењених околности на страни повериоца или дужника издржавања. Потребне мал. ББ као детета средњошколског узраста су веће. Дужник издржавања није у оскудици, располаже вредном имовином, удовољава другим обавезама издржавања, са искуством које има у стручним пословима може својим радом и капиталом да обезбеђује средства којима ће учествовати у издржавању деце, док такве законске обавезе постоје. Имајући у виду да се висином доприноса од 500 еура месечно према могућностима тужиоца као имућног човека, обезбеђује примерен износ средстава за издржавање мал. туженог ББ, а не угрожава егзистенција тужиоца и његове друге деце, Врховни касациони суд је истог става као и нижестепени судови. У виду се мора имати да имовинске прилике родитеља, њихови приходи и могућности за остварење прихода од рада и имовине, као и друге обавезе законског издржавања, утичу на оцену о могућностима сваког родитеља понаособ да учествује у издржавању заједничког детета. Право пунолетног детета које се редовно школује на издржавање од родитеља сразмерно је њиховим могућностима (члан 155. став 2. Породичног закона). Оно постоји у односу на родитеља који има могућности да доприноси издржавању пунолетног детета опредељеног да студије похађа у иностранству. За сваког радно способног родитеља обавеза издржавања према малолетном детету је приоритетна (члан 154. став 1. Породичног закона). Према околностима које су утврђене, имовински и приходовни потенцијал тужиоца омогућује да и надаље месечним износом од 500 еура у динарској противредности учествује у издржавању мал. ББ. Тим износом обезбеђује се део средстава потребних за редовно ББ издржавање, док је преостало дужна да обезбеди мајка са којом живи и у чији допринос се рачуна и њено свакодневно ангажовање на подмирењу дететових потреба. Висином издржавања треба да се омогући редован прилив средстава за подмирење текућих потреба детета на месечном нивоу и обезбеди најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања. То је императив прописан одредабом члана 162. овог закона, у складу са којим је одлучено када је одбијен захтев тужиоца за смањење његове обавезе према мал. ББ. Против тог дела правноснажне пресуде, по оцени Врховног касационог суда, ревизија је неоснована.

Основаним је оцењено побијање другостепене пресуде у делу којим је одбијена жалба тужиоца против одбијајуће одлуке о његовом захтеву за утврђење да је обавеза плаћања 5000 еура годишње престала почев од 10.08.2016.године. Овај захтев је одбијен на подлози закључка да материјалне прилике и могућности на страни тужиоца омогућавају уплату још 5.000 еура до пунолетства мал. ББ, односно уплату тог износа у јануару месецу 2022. године за још једну календарску годину у којој мал ББ постаје пунолетан на дан ...2022. године. Постављени захтев је одбијен као да обавеза има алиментациони карактер. У питању је обавеза установљена судском одлуком на основу споразума родитеља о висини и трајању обавезе. Правна природа обавезе није расветљена, циљ њеног установљења није утврђен, као ни успостављених ограничења у односу на располагања средствима. Због погрешне примене материјалног права, оценом нису обухваћене ове чињенице као битне, па је пресуда другостепеног суда морала бити укинута и предмет враћен на поновно одлучивање о жалби тужиоца у наведеном делу.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. и 415. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија  
Божидар Вујичић, с.р.

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић